

Oponentský posudek pro jmenovací řízení doc. ing. Tibora Uhrina, ArtD.

Tvorbu Tibora Uhrina znám z výstav, časopisů a různých publikací. Osobně se mnoho neznáme, setkali jsme se před lety pouze letmo. Posudek k jeho profesorskému řízení zpracovávám v cizině, na základě materiálů, které mi byly zaslány z VŠVU v Bratislavě. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že nejsem ani osobně ani nijak místně, geograficky, při diskutování jeho díla ovlivněn.

Tvorba Tibora Uhrina je skutečně rozsáhlá, můj lap top se při stahování 650 stran materiálů o jeho práci prudce zahřál a začal kolabovat. Vzpamatoval se až po půl hodině. Podobné to bylo se mnou, když jsem se prodíral množstvím informací o jeho aktivitách. Kdybych Tibora Uhrina nikdy neviděl, představil bych si ho, po zhlédnutí jeho tvorby asi takto: Chlapík ve středním věku, stojící v šeru truhlářské dílny, zcela pokrytý nánosem několika centimetrů pilin a hoblin. Hnědožlutá zaprášená postava vizuálně nijak příliš atraktivní, ale krásně vonící dřevem.

Když se zamyslím nad oblastí jeho zájmu a měl bych ji pojmenovat, jde o komorní věci, které jsou silně spojeny s naším tělem, silně spojeny s přírodou kolem a s tradicí místa ve které vznikají.

Jeho tvorba osciluje na pomezí řemesla a designu, řekl bych, že důraz na řemeslo je v jeho práci dominantní. Hodnoty řemesla vidí v dokonalém zpracování materiálu a experimentování s ním je výsadou jeho tvůrčího posunu, skutečné tvorby. Velmi si cením jeho návrhů hraček pro průmyslovou výrobu, například stavebnice Gringo a snahy dostat do výroby další předměty edukativní povahy, zejména pro děti.

Důležitým východiskem jeho tvorby je tradice. Nechápe ji jako realitu minulosti, ale jako neustále probíhající a vyvíjející se proces, který je ovlivněn spíše společensko-ekonomickými vlivy než uměleckými. Východiska tradice jsou u něho záchytnými momenty k tvorbě, jsou jakousi jistotou, která drží pohromadě identitu jeho díla. Takto vnímaná tradice je zároveň překladem k neosobnímu a anonymnímu designu bez emocí. U objektů Tibora Uhrina je tomu jinak: Vnímáme u nich fyzický proces vzniku a cítíme syrovost materiálu. Dřevo je u něho dominantním materiálem, zná ho nejlépe a dokáže s ním suverénně zacházet, respektuje ho, ale nebojí se ho i jemně znásilnit. Důkazem jeho řemeslného mistrovství jsou mísy Fosílie, nádoby Spirlice a solničky Povabničky. Nejvíce ale oceňuji jeho práce z poslední doby – Zbrázděné a Zvířené mísy. Masivní dřevo je zde rozpohybováno s dramatickou biomorfní modelací, vlní se a rytmicky pulzuje, což dává tomuto materiálu jinou dimenzi. Uhrin v těchto posledních věcech více usiluje o pravdivost vyjádření, o pravdivost způsobu výroby o jisté drsnosti a hrubosti obrábění dřeva. Hrubost stroje a jemnost ruky jsou dva aspekty, které spolu souvisí a vypovídají o autorově realistickém vidění světa a přírody. Přírodu si nechce podmanit, ale spíše na ni upozornit, jako na součást našeho bytí.

Uhrin pracuje i s jinými materiály, s kovy, plasty a jejich kombinacemi. Tato díla ale nevyzařují tak jednoznačnou jistotu vyjádření a těsnou spjatost s materiálem. U kovových objektů cítím jistý rys přidané dekorativnosti, což kontrastuje s přirozeností a civilní opravdovostí dřevěných objektů. Podobně je tomu u nábytkových solitérů, které jsou pro mě příliš komplikované a literárně přetížené.

I tato autorova tvorba je důležitá, protože mu přináší nové impulzy a podněty k jeho dominantní poloze tvorby. Je třeba ale říci, že mnohem více tvůrčí svobody vidím v land art projektech, které autora uvolňují od materiality a funkčnosti a nechají ho volně létat vzduchem.

Považuji také za nutné zmínit a ocenit práci autora na poli teorie a publicistiky a popularizace oboru. Mám na mysli jeho teoretické texty a zejména jeho poslední publikaci Drevo, dizajn, tradícia. Obecně platí, že umělec nemusí nutně vyjadřovat svoje názory literárně nebo se zabývat teorií. Pokud umělec je zároveň pedagogem, měl by být v této oblasti aktivní, a Tibor Uhrin aktivní bezesporu je.

Závěrem si dovoluji upřímně poznamenat, že oponentské posudky nedělám rád. Člověk má tendenci k obecným chvalozpěvům nebo naopak k vyjadřování osobních postojů k dílu. Obojí není na místě, podstatná je úloha a význam tvůrčí práce autora v rámci oboru, regionu a celé společnosti.

Tibor Uhrin je osobností plně zaujatou svým dílem, svým oborem a pedagogickým posláním, kterému věnuje všechnu svoji energii. Jsem proto přesvědčen, že by měl být jmenován profesorem.

Jiří Pelcl

New York, 11.2.2016